

2

Ewakuacja

Najskuteczniejszym sposobem uniknięcia niebezpieczeństwa jest oddalenie się od niego. Kiedy pozwala na to czas, oprócz ratowania ludzi i zwierząt można spróbować wywieźć z zagrożonego obszaru przynajmniej część dobytku albo zabezpieczyć dobra, które muszą pozostać, np. budynki. Najważniejsze jednak jest ratowanie ludzi.

■ Czym jest ewakuacja?

Ewakuacja – przemieszczanie się ludności z rejonów zagrożonych w miejsca bardziej bezpieczne lub pozbawione zagrożeń.

Rządzący lub służby ratownicze mogą podjąć **decyzję o przystąpieniu do ewakuacji** nawet wtedy, gdy dopiero przewidują wystąpienie zagrożenia na danym obszarze (np. gdy nadciąga fala tsunami lub pożar rozprzestrzenia się wraz z wiatrem). Najczęściej jednak do ewakuacji przystępuje się już po wystąpieniu zdarzenia (np. po zalaniu przez wody powodziowe lub po eksplozji).

Ewakuacji podlegają wszystkie osoby, które znajdują się w rejonie zagrożenia, jednak **pierwszeństwo przysługuje**: matkom i dzieciom, kobietom ciężarnym, osobom niepełnosprawnym, osobom przebywającym w zakładach opiekuńczych, szpitalach, podopiecznym opieki społecznej itp.

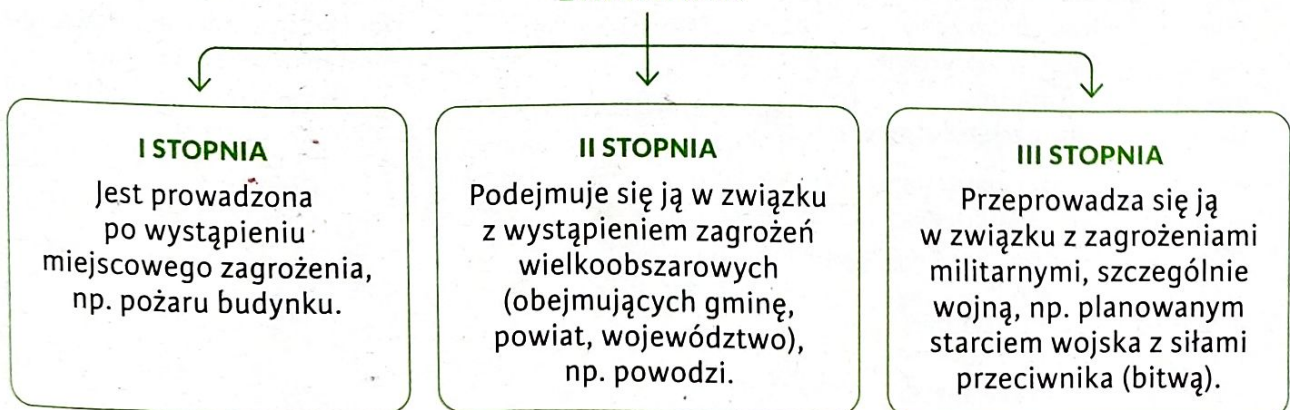
Próbna ewakuacja ze szkoły

i Warto wiedzieć

Ewakuacji nie podlegają: członkowie służb ratowniczych, osoby, których pozostanie jest konieczne dla zapewnienia funkcjonowania ważnych urzędzeń (np. wódociągów), a także funkcjonariusze policji, straży pożarnej i innych instytucji.

W zależności od rodzaju zagrożenia i wielkości obszaru, który ono obejmuje, wyróżnia się **trzy stopnie ewakuacji**.

EWAKUACJA

Wspólna akcja wojska, straży pożarnej i WOPR podczas ewakuacji ludności z powodzi

■ Rodzaje ewakuacji

Zależnie od sposobu zorganizowania można mówić o **trzech rodzajach ewakuacji**: zorganizowanej, doraźnej i spontanicznej.

Podczas każdej ewakuacji – niezależnie od jej rodzaju – należy pamiętać, aby oprócz

ratowania samego siebie mieć na uwadze swoich najbliższych, sąsiadów i wszelkie narażone osoby, którym stan zdrowia, kondycja psychofizyczna czy wiek nie pozwalają na sprawne oddalenie się od zagrożenia.

Rodzaje ewakuacji

Ewakuacja zorganizowana (planowa)	Ewakuacja doraźna	Ewakuacja spontaniczna (samoewakuacja)
<ul style="list-style-type: none"> • Polega na podporządkowaniu się poleceniom władz i profesjonalnych służb: policji, straży miejskiej, straży pożarnej lub wojska w czasie działań zmierzających do opuszczenia zagrożonych rejonów (np. w razie przewidywanych działań zbrojnych na danym terenie). • Najczęściej wyznacza się termin, godzinę i miejsce zbiórki osób, które mają zostać ewakuowane. Taka ewakuacja zwykle przebiega zgodnie z wcześniej przygotowanym planem, opracowanym w czasie pokoju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymaga natychmiastowego opuszczenia miejsc dotkniętych nagłym zdarzeniem stanowiącym poważne zagrożenie (np. szybko rozprzestrzeniającym się pożarem). • Przebieg tej ewakuacji bywa nadzorowany i koordynowany przez służby ratunkowe, jednak może się zdarzyć, że ani władze, ani służby nie zdążą uprzedzić i zaalarmować ludności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ma miejsce wtedy, gdy samodzielnie podejmuje się zarówno decyzję o ewakuacji (np. w razie ataku terrorystycznego), jak i kolejne kroki ratunkowe: postanawia się, co zabrać, jak się zorganizować i dokąd przemieszczać. • Podczas ewakuacji spontanicznej samodzielnie opuszcza się zagrożone obiekty czy tereny.

■ Przygotowanie do ewakuacji

W nagłych sytuacjach, np. w razie klęski żywiołowej bądź ataku terrorystycznego, może być konieczna błyskawiczna ewakuacja z zagrożonego miejsca. Najprawdopodobniej nie będzie wtedy czasu na poszukiwanie niezbędnych rzeczy, dlatego warto zawsze mieć pod ręką odpowiedni ekwipunek.

Zestaw EDC

Zestaw EDC – ang. *everyday carry*, przedmioty, które warto mieć przy sobie każdego dnia, gdyż mogą okazać się potrzebne nie tylko w sytuacji kryzysowej.

W zestawie EDC powinny się znaleźć rzeczy, które mogą ci się przydać w ciągu najbliższych **24 godzin**, np.:

- telefon z ładowarką,
- powerbank,
- scyzoryk lub mały nóż,
- zapalniczka lub zapałki,
- plastikowy worek strunowy,
- mała latarka,
- notes i coś do pisania,
- linka lub paracord (bransoletka survivalowa).

Zestaw EDC

Plecak ewakuacyjny

Plecak ewakuacyjny (ucieczkowy) – plecak zawierający ekwipunek, który pomoże przetrwać w sytuacji, gdy konieczna jest pilna ewakuacja lub ucieczka przed zagrożeniem.

Zawartość plecaka ewakuacyjnego zależy od indywidualnych potrzeb każdej osoby. W takim plecaku powinny się znaleźć m.in.:

- rzeczy do spania, np. lekki śpiwór, hamak, tarp (płachta biwakowa),
- ubrania, np. czapka, rękawiczki, poncho lub peleryna, kurtka przeciwdeszczowa, ochraniacze na buty i ubrania na zmianę – koszulki, bielizna, skarpety (po jednym komplecie na 24 godziny),
- rzeczy do przygotowania jedzenia, np. mała butla gazowa z palnikiem, metalowy kubek, filtr do wody, łyżkowidelec,
- żywność i napoje, np. woda (co najmniej 1,5 l na 24 godziny), batony energetyczne, żywność gotowa z długą datą przydatności do spożycia (np. konserwy mięsne), żywność gotowa niewymagająca obróbki (np. kabanosy),
- apteczka pierwszej pomocy, np. materiały opatrunkowe, folia NRC, chusta trójkątna, nożyczki, zapas przyjmowanych leków,
- pozostały ekwipunek, np. kompas, mapa, sznurek, zapałki, preparat przeciwko owadom, chusteczki nawilżane, taśma klejąca.

Warto wiedzieć

W plecaku ewakuacyjnym powinny się znaleźć przedmioty, dzięki którym bezpiecznie **przetrwasz 3 doby**. Przyjmuje się, że jest to maksymalny czas oczekiwania na ratunek lub okres, na który jesteśmy w stanie się przygotować.

■ Ewakuacja z terenów zagrożonych

Po ogłoszeniu ewakuacji lub po decyzji o samoewakuacji bezzwłocznie przygotuj się do wyjazdu (wymarszu). Zabierz ze sobą:

- najcenniejsze przedmioty (gotówkę i kosztowności),
- dowód tożsamości (np. legitymację lub paszport),
- kartę ewakuacji, jeżeli została wydana,
- indywidualne środki ochrony dróg oddechowych i skóry (maskę przeciwgazową i odzież ochronną), jeśli nimi dysponujesz,
- telefon komórkowy,
- niezbędne leki oraz apteczkę,
- bieliznę, obuwie i ubranie na zmianę,
- żywność i wodę na 3–4 dni.

Warto wiedzieć

Z myślą o możliwej ewakuacji warto zawnocześnie **uzgodnić sposób komunikowania się** członków rodziny na wypadek zagubienia się, rozdzielenia, utraty łączności telefonicznej itp.

Należy ustalić miejsca spotkania i pozostawienia wiadomości oraz docelowe miejsce ewakuacji i sposób dotarcia do niego.

W domu powinny się znajdować podstawowe zapasy baterii, leków, żywności oraz wody (przynajmniej kilka butelek), które zabiera się ze sobą podczas ewakuacji. Należy je stale uzupełniać i powiększać.

Przystępując do ewakuacji, należy **zabezpieczyć mieszkanie**: pozamykać okna, drzwi oraz główne zawory odcinające dopływ gazu i prądu. Szczególną troską trzeba otoczyć dzieci i osoby w podeszłym wieku, chore i niepełnosprawne. Warto przymocować do ich ubrań karteczki z danymi osobowymi, numerem telefonu i adresem osób bliskich.

■ Ewakuacja ze szkoły

WAŻNE!

Zgodnie z przepisami dla każdego obiektu użyteczności publicznej (np. szkoły, urzędu, szpitala) należy opracować **procedury postępowania na wypadek ewakuacji**. Również w twojej szkole zapewne jest instrukcja przeciwpożarowa lub instrukcja ewakuacji.

Do czasu przybycia straży pożarnej lub innej jednostki ratowniczej ewakuacją powinna kierować osoba kompetentna i zorientowana w sytuacji. Nie wolno dopuścić do wybuchu paniki!

Zasady ewakuacji ze szkoły

Podczas ewakuacji ze szkoły:

- **podporządkuj się poleceniom** nauczycieli oraz personelu szkoły,
- **zachowaj spokój**, działaj zdecydowanie i rozważnie,
- **chroń drogi oddechowe**,
- **utrzymuj kontakt z grupą**,
- **udzielaj wsparcia** potrzebującym,
- nie zabieraj ze sobą dużych przedmiotów (np. plecaków),
- nie opuszczaj samodzielnie budynku przez otwarte okna (nawet na parterze),
- nie przemieszczaj się samodzielnie,
- nie korzystaj z wind,
- nie przepychaj się,
- nie wyprzedzaj innych,
- po dotarciu do **miejsca zbiórki** otocz opieką potrzebujących, zachowaj dyscyplinę, wykonuj polecenia opiekunów i osób kierujących akcją ratowniczą.

i Warto wiedzieć

Ponieważ w sytuacji zagrożenia istotne informacje przekazuje się przez radio, a sieci telefonii komórkowej mogą przestać działać, warto się zaopatrzyć w **mały odbiornik radiowy** i zadbać o jego zasilanie i sprawność.

Kiedy rozejrzysz się po swojej szkole, zobaczysz na ścianach **znaki ewakuacyjne i informacyjne**. Oznaczono nimi miejsca, w których może być niebezpiecznie. Znaki pokazują także, którędy przebiegają drogi ewakuacyjne i gdzie znajduje się podręczny sprzęt gaśniczy.

WYBRANE ZNAKI EWAKUACYJNE

Kierunek drogi ewakuacyjnej*

Wyjście ewakuacyjne

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w dół

Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej schodami w górę

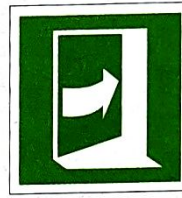
Drzwi ewakuacyjne

Ciągnąć, aby otworzyć

Przesunąć w celu otwarcia

Pchać, aby otworzyć drzwi

Stłuc, aby uzyskać dostęp

Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego - w prawo

Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego - w dół w prawo

Kierunek do wyjścia ewakuacyjnego - w dół (prawostronny)

WYBRANE ZNAKI INFORMACYJNE

Apteczka

Nosze

Telefon alarmowy

Miejsce zbiórki do ewakuacji

✓ Zasady dotyczące wody i żywności

Aby uniknąć zagrożenia epidemią podczas ewakuacji z zagrożonych terenów, postaraj się – w miarę możliwości – przestrzegać następujących zasad:

- pij tylko wodę przegotowaną lub z nieotwieranych wcześniej butelek,
- posiłki ogranicz do potraw poddanych obróbce termicznej (gotowanych lub smażonych),
- pamiętaj, że najbezpieczniejsza jest żywność przechowywana w szczelnych pojemnikach, takich jak puszki, słoiki, opakowania próżniowe,
- dbaj o czystość ciała oraz odzieży.

W rejonach zagrożonych lub zniszczonych na skutek katastrofy **ochronę dobytku ewakuowanej ludności** przejmują policja, wojsko oraz inne służby i instytucje wyznaczone przez władze. Zagrożenie działaniami wojennymi może oznaczać zniszczenie albo utratę mienia osób ewakuowanych.

Ewakuacja zwierząt w czasie powodzi

PODSUMOWANIE

- **Ewakuacja** to przemieszczanie się ludności z rejonów zagrożonych w miejsca bardziej bezpieczne lub całkowicie pozbawione zagrożeń.
- Ewakuacja jest najskuteczniejszym i najbezpieczniejszym sposobem na uniknięcie zagrożenia.
- Osoby ewakuowane powinny zabrać ze sobą: dowód tożsamości, kartę ewakuacji, maski przeciwgazowe i odzież ochronną (jeśli je mają), telefon komórkowy, mały odbiornik radiowy, leki i apteczkę pierwszej pomocy, zapas wody i żywności, bieliznę, buty i odzież na zmianę oraz najcenniejsze przedmioty (gotówkę i kosztowności).
- W razie ewakuacji należy zabezpieczyć mieszkanie i ustalić sposób komunikowania się członków rodziny.
- Podczas ewakuacji zorganizowanej specjalne służby zapewniają ludności zaopatrzenie w wodę pitną, wodę do utrzymania higieny oraz żywność.
- Ewakuowane zwierzęta znakuje się i załadowuje na specjalne środki transportu. W razie ewakuacji doraźnej zwierzęta należy uwolnić z budynków lub z uwięzi.

ĆWICZENIA

1. Wyjaśnij, czym jest ewakuacja, i omów jej stopnie.
2. Podaj główne zasady, o których należy pamiętać podczas ewakuacji z budynku.
3. Przygotuj listę rzeczy, które musisz zabrać, kiedy wyruszasz na planową ewakuację. Uzasadnij swój wybór.

PRACA W GRUPACH

Dobierzcie się w pary. Przygotujcie instrukcję doraźnej ewakuacji ze szkoły (w punktach). Możecie też, wspólnie z nauczycielem, zorganizować klasowy turniej wiedzy z zakresu ewakuacji ze szkoły. Ustalcie jego zasady i punktację.